

Styrelsen Gävle Vatten AB
Styrelsen Älvkarleby Vatten AB

Trygg vattenförsörjning i Älvkarleby och Gävle - status per 31 augusti 2025

Status

Under andra tertialet 2025 har omfattande arbete skett inom samtliga projekt som samlas i program Trygg vattenförsörjning i Älvkarleby och Gävle.

Utfallet för tertial 1-2 2025 uppgår till 63,9 mnkr. Viss omfördelning mellan åren har gjorts i prognosen per tertial 2 2025, men det totala beloppet är oförändrat. Omfördelningen beror av att upphandling av entreprenader för överföringsledningarna varit mer långdragna varför utförande förskjuts i tid. Det är av stor vikt att omfördelning mellan åren kan säkerställas i Gävle kommuns budgetprocess för att inte riskera att få förskjutningar i tid vilket i sin tur kan generera ökade kostnader och öka risken för den övergripande tidplanen.

(mnkr)	Utfall tom 2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030- 2031	Totalt
Budget	232,5	278,5	553	626	145	40	125	2 000
Prognos	232,5	149,8	713	626	123,7	40	115	2 000

Nytt vattenverk och vattentäkt

Detaljplan för fastighet där vattenverket ska byggas är klar och vann laga kraft i juli i enlighet med tidplanen. Ansökan om bygglov kommer att lämnas in i början av september.

Tillstånd för en ny vattentäkt och vattenverk, krävs enligt Miljöbalken, det vill säga att leda bort och infiltrera yt- och grundvatten. Tillståndsansökan lämnades in till Mark- och miljödomstolen i början av mars 2025. Tillstånd beräknades ges i slutet av 2025, men redan under september gavs tillstånd. Överklagan kan ske tom 29 september 2025.

Arbete fortlöper med att detaljprojektera vattenverket och yttre anläggningar. Upphandling av totalentreprenaderna Nanofilter respektive Ultrafilter pågår och beräknas blir klart i oktober. De kommer att bli sidoentreprenörer till sedan tidigare upphandlad generalentreprenör (bygg/mark i samverkan för vattenverk och tillhörande yttre anläggningar).

Under hösten 2025 kommer detaljerade tider och kostnader att fastställas för projektet och utgöra underlag för entreprenadkontrakt (Fas 2) med generalentreprenören. Detta avtal planeras tecknas i mars 2026 med entreprenadstart i april 2026. Vissa tidskritiska entreprenadarbeten, i form av bl.a. infartsväg och etableringsytor, startar redan i december 2025 för att hålla tidplanen. Skogsavverkning påbörjas hösten 2025 för anläggningsledningar mellan råvattenstation och infiltrationsytor vid Fråganbo/Västanån samt yta för vattenverket.

Råvattenstation vid Dalälven med ledningar till vattenverk är projekterad. Entreprenadupphandling var tidigare planerad till slutet av 2025 men planeras nu ske i början av 2026.

Vid återinfiltration i Mon sker en justering av anläggningen för att möjliggöra kompletterande fältförsök fram till årsskiftet 2025/2026. Detta ger kunskap om hur yt- och grundvattnet rör sig och om kvaliteten förändras.

Överföringsledningar

Överföringsledningarna planeras upphandlas och genomföras i tre etapper.

För första etappen mellan Gävle och Älgsjövägen är entreprenör upphandlad och planering av utförande pågår. Byggstart i fält sker under oktober i år.

Andra etappen mellan Skutskär och Älgsjövägen är under upphandling och entreprenör beräknas kontrakterad i början av januari 2026. Byggstart planerad till våren 2026.

Projektering för den tredje etappen mellan Bomhus och Älgsjövägen pågår och upphandling påbörjas 2028. Byggstart är planerad i slutet av 2028.

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) för hela ledningssträckan är godkänd av Länsstyrelsen i Uppsala respektive i Gävleborg. Lantmäteriförrättningar för ledningsrätt är genomförda och ger oss tillträde. Ersättning till fastighetsägare kvarstår.

Råvattenledningar

Delsträcka mellan Andersberg och Forsbacka i Gävle kommun som är samförlagd med Gävle Energis fjärrvärmeledningar färdigställdes hösten 2024. Under tertial 2 har slutlig kostnadsreglering gjorts.

Entreprenader vid Skogmursvägen samt vid Hemlingbybacken är färdigställda och slutreglering pågår. Delsträcka fram till Johanneslöt är under upphandling och byggstart beräknas ske i slutet av 2025.

Vattenkiosk vid trafikplats i Ersbo upphandlas i september och byggstart beräknas ske i slutet av 2025. Utredning pågår om lämplig placering av vattenkiosker i Skutskär och västra Gävle.

Anpassning av Kronsågen och Sand vattenverk

En förstudie med inriktning och vägval är framtagen. Upphandling av generalkonsult startas upp i september för att ta fram detaljerade utredningar och projektering.

Pilotförsök har flyttats fram till våren 2026 för att ha generalkonsult med.

Kommunikation

- Hemsidan har kontinuerligt uppdaterats med nyheter.
- Tät dialog med entreprenör för första etappen av ledningar gällande att kommunicera kommande arbeten med berörda intressenter.
- Planering av ett "första spadtag" i samverkan med kommunerna pågår.
- Lokalpressen har visat intresse och gjort inslag.

Bakgrund

Kommunalt dricksvatten till boende och verksamheter i Gävle samt Valbo/Forsbacka (ca 90 000 personer) produceras vid två vattenverk i Gävle. Grundvatten i Gävle-Valboåsen med infiltration av ytvatten från Gavleån används i vattenverkens vattentäkter. All den kapacitet som finns i vattentäktena nyttjas vilket gör att det finns begränsningar i att kunna ansluta fler kunder och verksamheter.

Efter flera års utredningar om olika alternativ till att bland annat mer dricksvatten i Gävle fattade våren 2018 kommunfullmäktige i Gävle respektive Älvkarleby beslut om en systemlösning för dricksvattenförsörjningen. Systemlösningen för vattenförsörjning innefattar ett sammanknutet distributionssystem med fyra kompletterande vattenverk och tre kompletterande vattentäkter. Genom att gemensamt anlägga en ny vattentäkt, bygga ett nytt vattenverk vid Mon i Älvkarleby kommun samt binda samman ledningsnätssystemen ökas både mängden dricksvatten och leveranssäkerheten av dricksvatten i de båda kommunerna. Beslutet ger förutsättningar för fastighetsreglering, intrång, debitering etc.

Arbete för att skapa föreslagen systemlösning har pågått sedan beslutet 2018. Ett tillägg är att råvatten från Dalälven kommer att komplettera nuvarande dricksvattenproduktion i Gävle-Valboåsen samt att råvatten med mycket liten rening kan användas där vatten av dricksvattenkvalitet inte är nödvändigt i Skutskär och delar av Gävle.

Syfte och mål

- Genom mer vatten skapas förutsättningar för tillväxt i Gävle och Älvkarleby kommun
- Genom en mer robust dricksvattenförsörjning skapar vi förutsättningar för att klara oväntade händelser i kommunernas respektive dricksvattenförsörjning
- Vi förbättrar vattenkvaliteten i Älvkarleby genom ett mjukare vatten
- Vi skapar förutsättningar för en hållbar dricksvattenanvändning - att använda rätt vatten till rätt ändamål

Ett tydligt mål är att kunna leverera dricksvatten utan avbrott. Beredningsprocessen kommer bestå av flera reningssteg, både där naturen som filter används och i vattenverket. Kritiska funktioner i anläggningen byggs med redundans, det vill säga med möjlighet att koppla in en tillgänglig reservfunktion eller att koppla bort en funktion vid underhåll utan att riskera kapacitet eller kvalitet vid normal drift.

Råvatten från Dalälven kommer inte bara skapa mer grundvatten i vattentäkten vid Mon i Skutskär utan även fylla på grundvattnet i Gävle-Valboåsen. Överskott av råvatten från Dalälven kan användas som tekniskt vatten som ett komplement till dricksvattenförsörjningen.

Efter driftsättning av det nya vattenverket med överföringsledningar kan större exploateringar/områden och verksamhet med större vattenbehov anslutas till dricksvattennätet i Gävle. Innan anslutning kan ske kan även distributionsnätet behöva uppgraderas. Exempel på exploateringsområden där kapaciteten på dricksvatten idag utgör en begränsning är Forsbacka, Tolvfors och Fredriksskans.

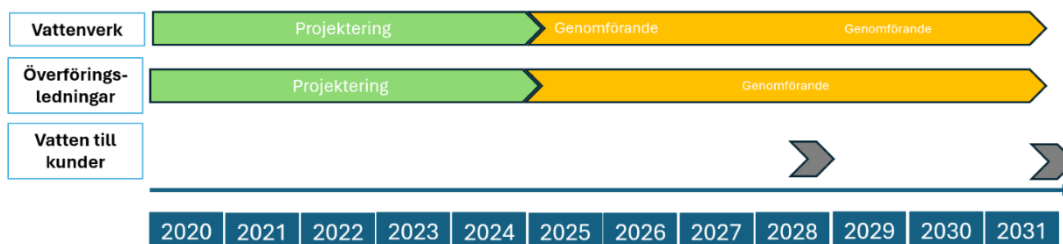
Det är sannolikt att det kommer att komma förändrade krav på dricksvattenproduktionen eller förändrade förutsättningar för till exempel råvattnets kvalitet. Vattenverket byggs i två etapper för att kunna hitta en så bra och kostnadseffektiv lösning som möjligt utifrån dagens behov. Dessutom ges möjlighet till utbyggbarhet i form av yta på fastigheten kring verket. Det ger oss möjligheter att bygga vidare med ytterligare reningssteg.

Ingående projekt har samlats under ett programparaply för att skapa effektivitet, säkerställa helhetslösningar samt tydlig gemensam kommunikation. Utanför programmet behöver det även utföras anpassningsåtgärder på befintliga anläggningar tex Filteranläggning vid Johanneslöt och vattentorn, för att kunna omhänderta den nya vattenleveransen.

Övergripande tidplan

Första leverans av dricksvatten (50 l/s) samt råvatten beräknas ske i slutet av år 2028. Utökning av kapacitet i vattenverket för en maxkapacitet på 200 l/s planeras ske under år 2029-2031.

För att systemlösningen ska fungera är en förutsättning att alla delar genomförs. För att inte ytterligare förlänga tidplanen bygger denna på och förutsätter att entreprenader påbörjas innan vattendom för uttag erhållits samt innan ny detaljplan för vattenverket vunnit laga kraft. Detta är medvetna risker.

Beslutad budget

Kostnaderna för ett nytt vattenverk med överföringsledningar har beräknats till totalt sett ca 2 000 mnkr fram till år 2031. Huvuddelen ligger som investering och innefattar utförande av byggnader, teknisk utrustning samt ledningar. Ingen hänsyn har i dessa siffror tagits till indexuppräknings, omvärldsfaktorer med mera. Det råder även osäkerhet utifrån investeringens omfattning, flera andra samtida stora investeringar inom VA-branschen, Trafikverket och andra samhällsaktörer samt omvärldsläget som påverkar.

De investeringar som planeras inom ramen för programmet innebär utöver investeringsutgifter, även ökade rörelse- och finansiella kostnader. Till exempel ligger kostnader för nytt vattenskyddsområde som rörelsekostnad för perioden med ca 2,5 mnkr.

Ansvarig för lämnad information:

Per Dahlhjelm, Programledare

Föredragande i ärendet är Lena Blad, Vd

Delges

Ekonomiavdelningen Gävle kommun

Gävles kommunfullmäktige

Älvkarlebys kommunfullmäktige